Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 18 kwietnia 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Wartości i cele Unii Europejskiej – Artykuł 2 TUE – Państwo prawne – Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE – Niezawisły i bezstronny sąd – Reorganizacja właściwości sądów w państwie członkowskim – Likwidacja wyspecjalizowanego sądu karnego – Niedopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

W sprawie C-634/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Sofiyski gradski sad (sąd dla miasta Sofia, Bułgaria) postanowieniem z dnia 28 września 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 października 2022 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

OT,

PG,

CR,

VT,

MD,

przy udziale:

Sofiyska gradska prokuratura,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: C. Lycourgos (sprawozdawca), prezes izby, O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin i L.S. Rossi, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

* Język postępowania: bułgarski.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna i S. Żyrek, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – K. Herrmann, E. Rousseva i P.J.O. Van Nuffel, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 23 listopada 2023 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, rozpatrywanych w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), a także zasady pierwszeństwa prawa Unii.

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego przeciwko pięciu osobom w związku z czynami zakwalifikowanymi jako przestępczość zorganizowana.

Ramy prawne

3 Paragraf 43 przepisów przejściowych i końcowych zakon za izmenenie i dopalnanie na Zakona za sadebnata vlast (ustawy o zmianie i uzupełnieniu ustawy o władzy sądowniczej) (DV nr 32 z dnia 26 kwietnia 2022 r., zwanej dalej „ZIDZSV”) stanowi:

„Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy likwiduje się Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowany sąd karny, Bułgaria)], Apelativen spetsializiran nakazatelen sad [(apelacyjny wyspecjalizowany sąd karny, Bułgaria)], Spetsializirana prokuratura [(wyspecjalizowaną prokuraturę, Bułgaria)] oraz Apelativna spetsializirana prokuratura [(apelacyjną wyspecjalizowaną prokuraturę, Bułgaria)]”.

4 Paragraf 44 tych przepisów przejściowych i końcowych stanowi:

„(1) Sędziowie Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowanego sądu karnego)] i Apelativen spetsializiran nakazatelen sad [(apelacyjnego wyspecjalizowanego sądu karnego)] zostają przeniesieni na warunkach i zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 194 ust. 1.

(2) W terminie 14 dni od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy osoby, o których mowa w ust. 1, mogą złożyć wniosek do kolegium sędziów najwyższej rady sądownictwa, w którym wyrażą wolę przywrócenia ich na stanowisko sędziego, które zajmowały przed powołaniem ich do Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowanego sądu karnego)] i do Apelativen spetsializiran nakazatelen sad [(apelacyjnego wyspecjalizowanego sądu karnego)], w zależności od danego wypadku.

(3) W terminie 30 dni od upływu terminu określonego w ust. 2 kolegium sędziów najwyższej rady sądownictwa podejmuje decyzję o utworzeniu w sądach stanowisk sędziowskich odpowiadających stanowiskom zlikwidowanym w Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowanym sądzie karnym)] i w Apelativen spetsializiran nakazatelen sad [(apelacyjnym wyspecjalizowanym sądzie

karnym)], biorąc pod uwagę obciążenie danego sądu pracą. Co najwyżej jedna czwarta sędziów zlikwidowanego Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowanego sądu karnego)] i co najwyżej jedna trzecia sędziów zlikwidowanego Apelativen Spetsializiran nakazatelen sad [(apelacyjnego wyspecjalizowanego sądu karnego)] zostaje ponownie przydzielona do tego samego sądu.

(4) Po upływie terminu przewidzianego w ust. 3 kolegium sędziów najwyższej rady sądownictwa dokonuje przeniesienia sędziów ze skutkiem od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

(5) Decyzje kolegium sędziów najwyższej rady sądownictwa, o których mowa w ust. 4, podlegają natychmiastowemu wykonaniu".

5 Paragraf 49 wspomnianych przepisów przejściowych i końcowych stanowi:

„Sprawy karne rozpatrywane przez Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowany sąd karny)] w pierwszej instancji, w których przed wejściem w życie niniejszej ustawy nie odbyło się żadne posiedzenie wstępne, przekazuje się właściwym sądom w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy".

6 Paragraf 50 tych przepisów przejściowych i końcowych ma następujące brzmienie:

„(1) Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy sprawy karne rozpatrywane przez Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowany sąd karny)] w pierwszej instancji, w których odbyło się posiedzenie wstępne, należą do właściwości Sofiyski gradski sad [(sądu dla miasta Sofia, Bułgaria)] i będą rozpatrywane przez skład orzekający, który przeprowadził posiedzenie.

(2) Sędziowie zasiadający w składach orzekających, którzy nie zostali przeniesieni do [Sofiyski gradski sad [(sądu dla miasta Sofia)], są upoważnieni do uczestniczenia w rozpatrywaniu spraw do czasu zakończenia postępowania.

(3) Sędziowie zasiadający w składzie orzekającym, którzy rozpatrywali w pierwszej instancji sprawy karne, w których wydano wyrok, są upoważnieni do uzasadnienia wyroku, jeżeli nie zostali przeniesieni do Sofiyski gradski sad [(sądu dla miasta Sofia)].

[…]".

7 Zgodnie z § 59 przepisów przejściowych i końcowych ZIDZSV:

„(1) Sofiyski gradski sad [(sąd dla miasta Sofia)] jest następcą prawnym w zakresie aktywów, pasywów, praw i obowiązków Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowanego sądu karnego)].

(2) Apelativen sad Sofia [(sąd apelacyjny w Sofii, Bułgaria)] jest następcą prawnym w zakresie aktywów, pasywów, praw i obowiązków Apelativen spetsializiran nakazatelen sad [(apelacyjnego wyspecjalizowanego sądu karnego)].

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

8 Od dnia 12 lipca 2019 r. OT, PG, CR, VT i MD są ścigani, początkowo przed Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanym sądem karnym), a od czasu jego likwidacji – przed Sofiyski gradski sad (sądem dla miasta Sofia), ze względu na udział w zorganizowanej grupie przestępczej zajmującej się zorganizowaną działalnością w zakresie wymuszeń.

9 Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowany sąd karny) i Apelativen spetsializiran nakazatelen sad (apelacyjny wyspecjalizowany sąd karny) (zwane dalej łącznie „wyspecjalizowanymi sądami karnymi") zostały utworzone przez bułgarskiego ustawodawcę w 2011 r. Początkowo te wyspecjalizowane sądy karne były właściwe wyłącznie do rozpoznawania spraw dotyczących przestępstw popełnionych przez zorganizowane grupy przestępcze. Ich właściwość została następnie rozszerzona na „przestępstwa przeciwko Republice [Bułgarii]" oraz przestępstwa korupcyjne skierowane przeciwko osobom zajmującym wysokie stanowiska publiczne.

10 Zgodnie z ZIDZSV od dnia 28 lipca 2022 r. wyspecjalizowane sądy karne zostały zlikwidowane.

11 ZIDZSV przewiduje, że od tego dnia Sofiyski gradski sad (sąd dla miasta Sofia) i Apelativen sad Sofia (sąd apelacyjny w Sofii) przejmują obowiązki, odpowiednio, Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanego sądu karnego) i Apelativen spetsializiran nakazatelen sad (apelacyjnego wyspecjalizowanego sądu karnego).

12 Z uzasadnienia ZIDZSV wynika, że takie zmiany strukturalne i organizacyjne mają na celu zagwarantowanie konstytucyjnej zasady niezawisłości władzy sądowniczej i obrony konstytucyjnych praw obywateli, ponieważ wyspecjalizowane sądy karne nie osiągnęły w trakcie 10 lat działalności celów, które zostały im wyznaczone w chwili ich utworzenia, a mieszanina kryteriów specjalizacji przedmiotowej i podmiotowej określająca właściwość tych sądów dotyka kwestii dotyczących ich niezawisłości.

13 Zgodnie z § 50 przepisów przejściowych i końcowych ZIDZSV sprawy takie jak sprawa rozpatrywana w postępowaniu głównym, w których przed wejściem w życie ZIDZSV odbyło się posiedzenie wstępne, powinny zostać zakończone przez skład orzekający, który przeprowadził to posiedzenie, pomimo likwidacji wyspecjalizowanych sądów karnych. W tym celu bułgarski ustawodawca przewidział przekazanie tych spraw do Sofiyski gradski sad (sądu dla miasta Sofia) i Apelativen sad Sofia (sądu apelacyjnego w Sofii), zmianę kadencji uczestniczących w nich ławników w celu uznania ich za ławników w tych ostatnich sądach oraz oddelegowanie do tych sądów sędziów wyspecjalizowanych sądów karnych, którzy nie zostali do nich przeniesieni.

14 W niniejszej sprawie izba Sofiyski gradski sad (sądu dla miasta Sofia), która jest odtąd właściwa do rozpoznania sprawy w postępowaniu głównym, ma zatem taki sam skład jak izba Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanego sądu karnego), który przed likwidacją tego ostatniego sądu był właściwy do rozpoznania tej sprawy.

15 Mając na względzie powyższe uwagi, sąd odsyłający zauważa w pierwszej kolejności, że w dniu 25 lutego 2022 r., podczas gdy toczyło się postępowanie w sprawie konsultacji publicznych dotyczące projektu ustawy, która doprowadziła do przyjęcia ZIDZSV, adwokatka OT, jako przedstawicielka organizacji pozarządowej, wypowiedziała się publicznie za likwidacją Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanego sądu karnego) ze względu na to, że ten wyspecjalizowany sąd karny nie pozwalał na zapewnienie przeprowadzenia rzetelnego procesu.

16 Jednakże, nawet po przyjęciu ZIDZSV, OT nie złożył żadnego wniosku o wyłączenie. Sąd odsyłający nie dostrzega również powodu do wyłączenia się, ponieważ uważa, że nie istnieje subiektywna stronniczość po jego stronie w odniesieniu do sprawy lub stron w postępowaniu głównym.

17 Publiczne oświadczenie takie jak oświadczenie adwokatki OT budzi jednak zdaniem sądu odsyłającego uzasadnione obawy co do jej niezawisłości i bezstronności. To samo dotyczy powodów, które zostały przedstawione przez bułgarskiego ustawodawcę w celu uzasadnienia likwidacji wyspecjalizowanych sądów karnych, ponieważ powody te podważają niezawisłość nie tylko izby, która rozpoznawała postępowanie karne wszczęte przeciwko OT, lecz całego Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanego sądu karnego).

18 W drugiej kolejności sąd odsyłający wyraża wątpliwości co do zgodności tych powodów z prawem Unii.

19 Sąd ten zauważa zatem, że do czasu przyjęcia ZIDZSV było bezsporne, iż Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowany sąd karny) spełniał wymogi art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, art. 267 akapit trzeci TFUE i art. 47 akapit drugi Karty.

20 Ponadto zdaniem sądu odsyłającego powody wskazane przez bułgarskiego ustawodawcę w celu stwierdzenia, że wyspecjalizowane sądy karne nie były niezawisłe i nie chroniły konstytucyjnych praw obywateli, nigdy nie zostały oparte na konkretnych dowodach, podczas gdy takie powody powinny były zostać odpowiednio poparte dowodami.

21 W trzeciej i ostatniej kolejności sąd ten dąży do ustalenia, czy – biorąc pod uwagę powody uzasadniające likwidację Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanego sądu karnego) – może on nadal rozpoznawać sprawy w toczących się przed nim postępowaniach, a na wypadek gdyby sąd ten nie wyłączył się – jakie byłyby skutki dla wydanych przez niego orzeczeń.

22 W tych okolicznościach Sofiyski gradski sad (sąd dla miasta Sofia) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 [Karty] należy interpretować w ten sposób, że narusza się niezależność sądu, który jest likwidowany w następstwie przyjęcia zmiany [ZIDZSV], lecz którego sędziowie nadal powinni rozpatrywać przydzielone im do [dnia likwidacji tego sądu] sprawy i nadal będą rozpatrywać po tej dacie sprawy [wspomnianego sądu], w których przeprowadzili posiedzenia wstępne, w sytuacji, w której uzasadnieniem likwidacji sądu jest to, że poprzez jego likwidację zapewnia się poszanowanie konstytucyjnej zasady niezawisłości władzy sądowniczej i ochrony konstytucyjnych praw obywateli, jednak nie przedstawiono odpowiednich argumentów wyjaśniających, jakie okoliczności prowadzą do wniosku dotyczącego naruszenia [tej zasady]?

2) Czy wskazane przepisy prawa Unii należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym takim jak wskazane w [ZIDZSV], które prowadzą do pełnej likwidacji samodzielnego organu władzy sądowniczej w Bułgarii Spetsializiran nakazatelen sad [(wyspecjalizowanego sądu karnego)] ze wskazanych względów i do przeniesienia sędziów (w tym sędziego składu orzekającego w niniejszej sprawie karnej) tego sądu do różnych sądów, podczas gdy sędziowie ci są zobowiązani do dalszego rozpatrywania spraw, których rozpatrywanie rozpoczęli w likwidowanym sądzie?

3) Jeśli taka sytuacja ma miejsce i zważywszy na pierwszeństwo prawa Unii, jakie powinny być czynności procesowe sędziów likwidowanych sądów w sprawach rozpatrywanych w likwidowanej instytucji (do których dokończenia zobowiązuje ich ustawa), mając na względzie również ich obowiązek zbadania istnienia podstaw do wyłączenia się w tych sprawach? Jakie byłyby skutki dla decyzji procesowych sądu, o którego likwidacji postanowiono, w sprawach, które muszą zostać doprowadzone do końca, i dla końcowych orzeczeń w tych sprawach?”.

W przedmiocie właściwości Trybunału

23 Rząd polski podnosi zasadniczo, że kwestie dotyczące organizacji wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich, takie jak podniesione w pytaniach prejudycjalnych, należą do ich wyłącznej kompetencji, a nie do przedmiotowego zakresu stosowania prawa Unii.

24 W tym względzie z utrwalonego orzecznictwa wynika, że chociaż organizacja wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich należy do kompetencji tych ostatnich, to wciąż przy wykonywaniu tej kompetencji państwa członkowskie mają obowiązek dotrzymywać zobowiązań wynikających dla nich z prawa Unii [wyroki: z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, pkt 75; a także z dnia 9 stycznia 2024 r., G. i in. (Powoływanie sędziów sądów powszechnych w Polsce), C-181/21 i C-269/21, EU:C:2024:1, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo].

25 Ponadto z brzmienia pytań prejudycjalnych jasno wynika, że dotyczą one wykładni nie prawa bułgarskiego, lecz przepisów prawa Unii, do których się odnoszą.

26 Z powyższego wynika, że Trybunał jest właściwy do rozpoznania wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

27 Rząd polski jest zdania, że ponieważ postępowanie główne nie ma żadnego związku z prawem Unii, pytania prejudycjalne należy uznać za niedopuszczalne.

28 Komisja Europejska uważa również, że pytania te są niedopuszczalne, ponieważ wątpliwości sądu odsyłającego są hipotetyczne, jako że sąd ten nie wskazuje na żadną subiektywną przyczynę wyłączenia się, a strony postępowania głównego nie podważają jego obiektywnej bezstronności. Ponadto pytania te są pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu głównym, ponieważ zmiany strukturalne i organizacyjne dokonane na mocy ZIDSZV dotyczą wyłącznie Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanego sądu karnego), a nie sądu odsyłającego.

29 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jedynie do sądu krajowego, przed którym zawisł spór w postępowaniu głównym i który powinien przyjąć na siebie odpowiedzialność za mające zapaść orzeczenie sądowe, należy dokonanie oceny, w świetle szczególnych okoliczności sprawy, zarówno konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym, po to, aby ów sąd krajowy był w stanie wydać swoje orzeczenie, jak i znaczenia dla sprawy pytań zadanych Trybunałowi. Wynika z tego, że pytania zadane przez sądy krajowe korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy, a odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w przedmiocie takich pytań jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku ze

stanem faktycznym lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na owe pytania (zob. w szczególności wyrok z dnia 21 grudnia 2023 r., European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo).

30 Jak wynika z samego brzmienia art. 267 TFUE, orzeczenie w trybie prejudycjalnym musi być „niezbędne", aby umożliwić sądowi odsyłającemu „wydanie wyroku" w zawisłej przed nim sprawie [wyrok z dnia 24 listopada 2020 r., Openbaar Ministerie (Podrabianie dokumentów), C-510/19, EU:C:2020:953, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo].

31 Trybunał przypominał zatem, że zarówno z brzmienia, jak i z systematyki art. 267 TFUE wynika, iż warunkiem zastosowania procedury prejudycjalnej jest w szczególności rzeczywiste istnienie przed sądem krajowym sporu, w którym sąd ten ma wydać orzeczenie pozwalające na uwzględnienie orzeczenia prejudycjalnego. W ramach takiej procedury konieczne jest zatem zaistnienie między owym sporem a przepisami prawa Unii, o których wykładnię się zwrócono, łącznika przejawiającego się w tym, że owa wykładnia jest obiektywnie niezbędna z punktu widzenia orzeczenia, jakie ma wydać sąd odsyłający [wyrok z dnia 9 stycznia 2024 r., G. i in. (Powoływanie sędziów sądów powszechnych w Polsce), C-181/21 i C-269/21, EU:C:2024:1, pkt 64, 65 i przytoczone tam orzecznictwo].

32 W niniejszej sprawie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 2, art. 6 ust. 1 i 3 oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by członkowie składu orzekającego sądu, który został zlikwidowany przez państwo członkowskie w celu zachowania konstytucyjnej zasady niezawisłości władzy sądowniczej i obrony konstytucyjnych praw obywateli, mogli nadal rozpoznawać, jako członkowie składu orzekającego sądu przejmującego obowiązki sądu zlikwidowanego we wspomniany sposób, niektóre sprawy, które zostały do nich wniesione jako do członków składu orzekającego tego ostatniego sądu.

33 Z uzasadnienia postanowienia odsyłającego wynika, że pytania prejudycjalne dotyczą w szczególności wykładni zasady niezawisłości sędziowskiej, gwarantowanej przez wspomniane w poprzednim punkcie postanowienia prawa Unii.

34 W tym względzie należy przypomnieć, że o ile podział lub reorganizacja kompetencji jurysdykcyjnych w państwie członkowskim są co do zasady objęte swobodą państw członkowskich zagwarantowaną w art. 4 ust. 2 TUE, o tyle jest tak wyłącznie z zastrzeżeniem, w szczególności, że taki podział lub reorganizacja nie naruszają poszanowania wartości państwa prawnego wyrażonej w art. 2 TUE i wymogów wynikających w tym względzie z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, w tym wymogów dotyczących niezawisłości, bezstronności oraz uprzedniego ustanowienia na mocy ustawy sądów powołanych do dokonywania wykładni i stosowania prawa Unii [wyrok z dnia 5 czerwca 2023 r., Komisja/Polska (Niezawisłość i życie prywatne sędziów), C-204/21, EU:C:2023:442, pkt 263].

35 Wymóg niezawisłości sądów, który wynika z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, obejmuje dwa aspekty. Pierwszy aspekt – o charakterze zewnętrznym – wymaga, aby dany organ wypełniał swoje zadania w pełni autonomicznie, bez podległości w ramach hierarchii służbowej, bez podporządkowania komukolwiek, w sposób wolny od nakazów lub wytycznych z jakiegokolwiek źródła, pozostając w ten sposób pod ochroną przed ingerencją lub naciskami z zewnątrz, które mogłyby zagrozić niezależności osądu jego członków i wpływać na ich decyzje. Drugi aspekt –

o charakterze wewnętrznym – łączy się z pojęciem bezstronności i dotyczy jednakowego dystansu do stron sporu i właściwych im interesów w odniesieniu do jego przedmiotu. Ten ostatni aspekt wymaga przestrzegania obiektywizmu oraz braku wszelkiego interesu w rozstrzygnięciu sporu poza ścisłym stosowaniem przepisu prawa [wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., RS (Skutki wyroków sądu konstytucyjnego), C-430/21, EU:C:2022:99, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo].

36 Ten wymóg niezawisłości sędziowskiej oznacza, że system regulujący przeniesienie sędziego bez jego zgody musi zawierać w szczególności gwarancje niezbędne do wyłączenia wszelkiego ryzyka, że ta niezawisłość zostanie zagrożona poprzez bezpośrednie lub pośrednie ingerencje z zewnątrz. A zatem istotne jest to, aby takie środki mogły być podejmowane wyłącznie z uzasadnionych powodów, związanych w szczególności z wykorzystaniem dostępnych zasobów pozwalających na zapewnienie należytego sprawowania wymiaru sprawiedliwości [zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2021 r., W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie), C-487/19, EU:C:2021:798, pkt 117, 118].

37 W niniejszej sprawie bułgarski ustawodawca postanowił zlikwidować Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowany sąd karny) ze względu na wymogi związane z koniecznością zapewnienia należytego sprawowania wymiaru sprawiedliwości, nie podważając jednak indywidualnej niezawisłości członków tego sądu.

38 Po pierwsze bowiem, z uzasadnienia ZIDZSV, o którym mowa w pkt 15 postanowienia odsyłającego, wynika, że to koncentracja wysoce wrażliwych spraw, które powinny być rozpatrywane przez Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowany sąd karny), mogła narazić ten sąd na brak skuteczności i na nieuzasadnione naciski. Po drugie, z właściwych przepisów prawa bułgarskiego wynika, że sędziowie, którzy zasiadali we wspomnianym sądzie, zostali uznani przez bułgarskiego ustawodawcę za wystarczająco niezawisłych i bezstronnych, aby kontynuować rozpatrywanie w Sofiyski gradski sad (sądzie dla miasta Sofia) spraw, w których przed Spetsializiran nakazatelen sad (wyspecjalizowanym sądem karnym) odbyło się posiedzenie wstępne.

39 Ponadto, jak wskazano w pkt 16 niniejszego wyroku, strony w postępowaniu głównym nie zakwestionowały niezawisłości lub bezstronności sądu odsyłającego, zaś sąd ten nie ma żadnych wątpliwości co do swojej subiektywnej bezstronności.

40 W tych okolicznościach o ile jest prawdą, że każdy sąd jest zobowiązany zbadać, czy stanowi niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu w szczególności art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość [wyrok z dnia 9 stycznia 2024 r., G. i in. (Powoływanie sędziów sądów powszechnych w Polsce), C-181/21 i C-269/21, EU:C:2024:1, pkt 68 i przytoczone tam orzecznictwo], o tyle wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie pozwala na zrozumienie powodów, dla których taka wątpliwość miałaby istnieć w niniejszej sprawie.

41 W związku z tym wykładnia przepisów prawa Unii, z której wynikają wymogi dotyczące niezawisłości i bezstronności sądów, do których zwrócono się o wykładnię i stosowanie prawa Unii, nie wydaje się konieczna do rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu głównym.

42 Wynika stąd, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest niedopuszczalny.

W przedmiocie kosztów

43 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony postanowieniem z dnia 28 września 2022 r. przez Sofiyski gradski sad (sąd dla miasta Sofii, Bułgaria) jest niedopuszczalny.

Podpisy